memòries de mestres

Memòries de mestra. D'entre el carrer Rossend Arús i la Marina a l'escola Canigó: un llarg recorregut

Elena Viusà Vinyals

Memòries de mestra. D'entre el carrer Rossend Arús i la Marina a l'escola Canigó: un llarg recorregut

Elena Viusà Vinyals
Mestra

Vaig néixer l'any 1940 a l'Hospitalet, a Cal Viusà, Cal Sereno, que era al carrer Rossend Arús, a tocar del carrilet; però vaig fer molta vida a la Marina. Cal Viusà la van derruir per fer-hi una casa de motos i un bloc molt gran, amb 7 portes per planta! Si hagués estat a la democràcia no l'haurien enderrocat perquè l'arquitecte va ser un alumne de l'escola d'en Gaudí. Tot eren tribunes i mosaic, era molt gran, amb moltes habitacions; la casa feia un triangle i les habitacions, per ser quadrades, tenien la punta cap enfora: eren com una mena de barco.

La meva mare, que era filla de la Marina, de Cal Miquel el Ros, als 19 anys es va casar amb l'hereu de Cal Vuisà. En tenir-me a mi, ja estava malalta i quan vaig fer els quatre mesos, ella va morir. Varem quedar la meva germana gran, el meu pare i jo, amb l'avi i l'àvia paterns. Des que vaig nàixer jo no acceptava cap llet de les que hi havia al mercat i la meva dida era de Cal Miquel el Ros: així va començar el meu lligam amb la Marina. Tot i que els avis materns i paterns es podria dir que se'm repartien, la major part de la meva primera infància la vaig passar a Marina i el meu pare, a qui la família materna apreciava molt, em venia a veure.

A la masia érem molta gent: a més de l'avi –l'àvia d'allà també es va morir– i els seus fills, més joves que la mare, hi havia quatre mossos fixos, que es quedaven a dormir, i un altre que li dèiem el 'manyo', que anava i venia cada dia de casa seva i es dedicava exclusivament a les vaques; i per la casa i la cuina també hi havia les minyones. Però tots érem una família, a taula sempre hi érem tots, una bona colla que no baixava de 20 a 25 persones. Era un ambient de pagès que t'hi trobaves molt bé. A més el meu avi era molt acollidor i sempre convidava gent, qualsevol persona que passava: "Queda't, va queda't". "Noia, posa un 'cucharón' més d'aigua". Recordo que al menjador, l'entrada que en dèiem, hi havia una taula molt gran i allà es feien totes les menges; estava al costat mateix de la quadra dels cavalls i, és clar, com que hi havia moltes mosques, sobre la taula havien instal·lat un gran ventall de fusta amb una corda i el qui s'asseia allà, havia d'estar movent la corda, lligada al peu, amunt i avall; la canalla ens barallàvem per fer-ho.

Sempre érem sempre molta gent. Es feien unes bones cassoles i olles, es menjava el que hi havia al camp, al graner, al galliner, es feia la matança del porc un cop a l'any

La nena Elena Viusà i dues de les noies que ajudaven a les tasques domèstiques de Cal Miquel del Ros, amb bicicletes, un dels mitjans de transport més habituals, anys 1940.

i, quan s'anava a comprar al mercat del Centre un cop a la setmana, jo sempre que podia aprofitava 'el transport de la tartana'.

Quan vaig començar a anar a escola, em vaig haver d'instal·lar a casa, al carrer Rossend Arús, però em faltava aquell ambient tan maco de la Marina. A casa, la meva germana era en un internat; l'àvia, pobra dona, necessitava una senyora per cuidar-la perquè jo encara era massa petita, i el meu pare estava molt abatut: políticament, s'havia perdut la guerra i sentimentalment havia perdut l'esposa. Molt sovint agafava la bicicleta i me n'anava a Marina, fins que veia que a casa rondinaven massa i llavors em quedava dos dies. I és que a més, el meu oncle gran de Marina, s'havia casat i amb els seus fills, els meus cosins –que som més germans que cosins– no paràvem de jugar. Quan jo anava cap allà, es posaven enfilats a la comuna per mirar, des de la finestreta, si de lluny em veien i...: "Ja ve! Ja ve!", perquè clar ja érem tres i ja podíem jugar a futbol. Jugàvem molt... Sempre que podia m'escapolia a peu o en bicicleta a Marina: caps de setmana, festes, vacances...

El carreró que s'agafava per anar amb bicicleta passava just al costat del rec. Hi vaig caure dues vegades al rec! Els camins entre l'Hospitalet i Marina tots eren de terra que s'enfangaven a la que plovia una mica formant-se unes rodelles difícils de passar. Com a solució hi havia un caminet una mica enlairat entre el camí de carro i el rec, normalment sec, per on podien passar les bicicletes. Era un carreró molt estret i quan venia una altra bicicleta, una o l'altra havia de baixar, deixar passar i tornar a engegar. En aquells temps, per a les bicicletes hi havia dos camins: un que anava per la Feixa Llarga, que era el que arribava just a casa, i un altre, que agafava quan ja vaig ser més gran, que anava a l'ermita i llavors a l'ermita, amb molt de compte, ja enfilaves la Gran Via. També hi havia anat moltes vegades a peu fins a Marina. Sent jo petita, des del Rossend Arús eren uns tres quarts d'hora de camí. Això sí, els dies que sortia el riu, teníem una feinada!

El Sr. Joan, avi de l'Elena Viusà, amb la colla dels treballadors, treballadores i amics celebrant la recollida de la carxofa, 1944-45.

Els meus cosins van començar a anar a escola al Prat. Els oncles, tots els seus amics són de l'Hospitalet, venien aquí al Casino, venien amb el carro o la tartana o a peu. Però per a l'escola els hi era més còmode anar al Prat perquè llavors ja estava feta la Gran Via i hi anaven amb l'autobús o amb la tartana. De fet, tot el que era de la Gran Via cap avall feia més vida al Prat. La Gran Via partia i nosaltres estàvem a la frontera. En la primera ampliació de la Gran Via ja ens van treure l'era i després vam quedar ensorrats, fins que ens van expropiar.

Jo anava a l'escola de les monges, al carrer de l'Església, que aleshores era l'escola de Santa Eulàlia. I quan els cosins ja van anar a escola, tots portàvem deures, jo també, i apreníem; hi havia una noia, la mainadera, que ens feia llegir, però poca cosa més. Vaig començar a llegir i a escriure a les monges, que era una escola unitària. Hi havia tres classes organitzades en seccions, que avui en diríem nivells de coneixement, i on hi havia més seccions era entre les petites. A la planta baixa hi havia una classe, que recordo com a molt gran –i que no devia ser-ho tant–: era la classe de les petites, entre els 3 i els 6 o 7 anys, quan ja fèiem la comunió. Després passàvem a la classe de les mitjanes, que donava al carrer Església, hi estàvem un parell d'anys i ja passàvem a la classe de les més grans que era la que donava al pati (el que ara és el pati del col·legi Tecla Sala, llavors era l'hort de les monges).

Recordo que si era a Marina, a l'escola hi anava sola. Les que arribaven fent colla, eren les nenes de les masies de la carretera del Mig i fins al poble, que també anaven en bicicleta. Les masies de baix estàvem tan escampades que la gent ho solucionava amb internat. De fet, no hi havia gaires nenes de les masies a l'escola i a totes ens tractaven igual; les preferències, que les recordo ben descarades, eren les que establien tant les monges com les mestres entre les nenes de famílies amb més mitjans i la resta.

Tartana amb l'haca blanca, mitjà de transport per anar a comprar, fer encàrrecs... que sortia un cop a la setmana, 1945.

En aquella època quan teníem l'edat de fer batxillerat, 10-11 anys, si volíem fer-lo havíem d'anar a Barcelona. Però quan en a mi em tocava, va haver-hi un canvi. Va arribar una superiora de Tetuán, amb visió de futur, que va considerar que en un poble gran, com l'Hospitalet, no podia ser que s'hagués d'anar a estudiar fora. Des de la institució no la van voler ajudar a fer obres i recordo que ens va repartir a les nenes un full per si els pares volien firmar un aval; em sembla que era de 2.000 pessetes. I així vam poder fer el batxillerat aquí, tot i que el primer any només ens hi vam apuntar tres nenes. Fèiem classes a l'escala: la mestra asseguda en un esglaó i nosaltres a baix. Em trec el barret per aquella superiora. Era llicenciada en filologia i ens donava classe de llatí, grec, literatura... Per a la classe de les matemàtiques i les de ciències, venia el pare d'unes alumnes que era químic i que treballava a la CAMPSA. Avui ja és mort. Es deia senyor García i vivien a la Pl. de Mn. Homar. Ho feia gratuïtament. Quan sortia de la feina venia a donar-nos aquesta part i l'anglès, perquè ell sabia més d'anglès que de francès en una època que es donava francès. I a part, fèiem les labors.

Mai havíem compatit classe amb nens. No n'hi havia a l'escola. Però aquella superiora era avançada pel seu temps i dels 3 als 9 o 10 anys, fins abans del batxillerat, va obrir una classe de nens. L'espai el va treure empetitint encara més l'espai de la clausura; tant és així que quan els dies de festa les monges volien llegir, planxar... havien de sortir a fer-ho a les classes.

Recordo que amb 12 i 13 anys, moltes vegades la superiora m'encarregava en a mi, d'anar a vigilar la classe dels nens. Com que teníem tanta estona lliure! Perquè el senyor que ens donava matemàtiques i ciències, igual arribava a les set del vespre. Ens estàvem tot el dia a l'escola!

La nena Elena Viusà a l'entrada de Cal Miquel del Ros, davant d'un cove on es bolcaven les verdures per portar-les al Born, anys 1940.

Per afició, també feia piano a les monges. Sempre m'ha agradat molt la música i el meu pare em va deixar matricular al Conservatori del Liceu, perquè en el temps lliure podia anar i tornar, empalmant amb les classes de l'escola. A la masia, també hi havia un piano i podia continuar estudiant. La carrera de piano la vaig fer tota. A sisè de batxillerat, quan el meu pare va morir, també estava fent sisè de música.

Jo volia anar a la universitat. Recordo que en aquella època, déu n'hi do la inquietud que hi havia per estudiar. Però voler un futur de pagès, ja no gaire. Vam viure aquells temps en què es va començar a fer malbé Bellvitge i el jovent tenia altres expectatives. Hi havia excepcions, per descomptat. El meu cosí, per exemple: quan va acabar batxillerat, el meu oncle li va dir: "Fes la carrera que vulguis perquè, mira, la terra és molt desagraïda". I ell li va respondre: "Jo vull fer enginyer agrònom"; per part de sa mare tenien terres per Lleida, de secà, i aquí hi havia tota aquesta terra del Baix Llobregat. El meu oncle no s'ho treia del cap: "Collons! ara aquest vol ser un pagès amb estudis!". I va fer-ho, és enginyer agrònom.

Per la meva part, vaig ajornar un temps els meus projectes universitaris. Va coincidir que en acabar el batxillerat, el Banc de Bilbao, que aleshores era al carrer Major, va convocar unes oposicions obertes a nois i noies. Em vaig presentar i les vaig guanyar. Era molt llaminera la feina perquè es cobrava com si fossis un xicot, és a dir, cobraves pel lloc de treball, no per si eres noia o noi. I cada mes et venia una nòmina extra! de beneficis que deien. Tenia les tardes lliures, vaig continuar estudiant anglès a la Berlitz i, tot i que vivia al carrer Rossend Arús, en tornar, a Plaça Espanya, en comptes d'agafar el carrilet, ben sovint esperava l'autobús del Prat i me n'anava a la masia, amb compte, però, perquè no podia anar pel fang; com que anava vestida de treballar, havia de fer una altra vegada la volta. Quan va haver-hi els aiguats del 62, que

va morir tanta gent, jo aquella nit era allà. A l'endemà no vaig poder anar a treballar i ningú s'ho creia! Perquè és clar el normal és que no estigués a casa de pagès. Només era anar allà, a sopar, a riure una mica i anàvem a dormir. No feia res més.

Tanmateix, sempre em dic que la meva vocació de mestra era com innata perquè les monges m'enviaven a la classe dels nens, després estava apuntada a tots els grups de la parròquia, després me'n vaig anar a la UEC i portàvem nanos. Ja devia ser incipient la predisposició de ser mestra. El fet és que als 22 anys vaig entrar en un convent, és l'únic que coneixia. Però era un convent molt retrògrad i la primera cosa que em va rebel·lar va ser el fet que una monja, per tal d'agafar l'hàbit, havia de fer classe. Com si això li donés el do diví! I vaig dir que no, que jo no faria classes si no tenia la carrera de mestra; que si volien, podia tocar el piano...

No em van cedir mai cap temps lliure perquè jo pogués anar a l'Institut de Magisteri, però ho vaig fer. Em vaig apanyar i vaig anar a la Blanquerna. El nostre grup es va estrenar com a Escola Universitària; va ser el primer any que ja es va nomenar Escola de Magisteri. A Blanquerna es feien les coses molt bé, es treballava en grup, en equip, i m'ho vaig passar molt bé. És com tots els inicis, que la gent té ganes de fer-ho bé i això t'ajuda. Tanmateix, en el convent, per acabar-ho de rematar, per posar-me més pegues, quan jo estava fent segon i em faltava tercer de magisteri, em nomenen directora de tota una escola de mil cinc-cents alumnes al Poble Sec. Però com que jo no tenia encara el títol, no podia ni signar, i ho havia de fer una altra monja.

Aquell any em va agafar tanta ràbia..., però també vaig disfrutar molt. S'anava acostant el canvi polític, tot el ressorgir de l'escola nova. Eren els anys 1966-67. L'any 68 vaig començar a donar classes de català... en horari escolar! I és que aquella escola havia estat una filial de l'Institut Verdaguer i estava voltada de gent molt competent. Els posàvem nota i, tot i saber que no servia de res, s'ho prenien amb interès. Llavors vaig posar-me en contacte amb l'Òmnium Cultural –pagaven un tant per hora– i vaig seguir classes, se'n podria dir, amb en Joan Triadú, que consistien a escriure'ns cartes. No ens encallàvem, doncs, amb l'accent, perquè jo tenia un accent de pagès... En Joan Triadú em donava consell dient: "No t'amoïnis per si aprenen o no aprenen, ja n'aprendran; ara procura que estimin Catalunya". Més endavant, van convocar un examen a la Biblioteca de Catalunya i recordo que hi anàvem entrant molt discretament. El vaig aprovar i, ja en temps de la Generalitat, ens el van convalidar.

Va ser una època molt maca, però això no treu que jo estigués cada cop més cansada, també físicament. Veia que a l'escola no anàvem endavant, sinó a l'inrevés, fèiem un pas endavant i tres endarrere... D'una banda, didàcticament s'anava avançant, l'entorn et feia disfrutar i et feia treballar, treballàvem amb totes les escoles de l'entorn del Poble Sec, totes les reunions de l'Associació de Veïns... Vam començar la secció de pares, vam començar l'escola de pares amb un jesuïta. Van sortir activitats i col·laboracions de pares. I és que és un barri molt viu, el Poble Sec! Estàvem allà a prop de les barraques.

Envoltades d'oques, la nena Elena Viusà amb dues de les noies que ajudaven a les tasques domèstiques de Cal Miquel del Ros, anys 1940.

Però, d'altra banda, l'estructura interna de la congregació no es podia aguantar. Era estrictament piramidal i oficialment tot depenia de la superiora que era la responsable de 32 persones de comunitat i de 1.500 alumnes des dels 3 anys fins acabar el batxillerat per anar a la universitat. Jo creia que havia de fer-se un equip de persones i que una portés la comptabilitat, una altra els petits... un equip! I deien que no, que d'allò no en sabíem. Doncs n'aprendrem! pensava jo. Però no hi havia manera. Per a mi va ser el que va obrir el camí per acabar sortint del convent. De fet, pel meu compte vaig començar a fer passes per anar-me'n a les aldees SOS. Però quan ja em faltava només l'últim pas, em van dir que sí, que era una bona idea i van nomenar persones que formessin un equip. Hi vaig caure de quatre potes i m'ho vaig creure, tenia bona fe. Però faltava el pitjor, tot allò que em va portar a decidir que sortia del convent.

Resulta que a mitjan agost m'assabento que no, que jo ho havia entès malament... I em vaig quedar tan desconcertada que no sabia què havia de fer. Només tenia clar que allà no volia continuar i ja ho tenien tot muntat. Em van passar aquí, a l'escola de l'Hospitalet que resulta que eren gent de Fuerza Nueva. La dona del seu màxim representant: Blas Piñar, estava aquí. Portaven una disciplina... I jo que estava acostumada a vigilar els nens perquè no es trenquessin el cap! Entrar i sortir ho feien xerrant i això que eren 1.500 alumnes! L'escola de Poble Sec era una excepció en l'orientació pedagògica de la congregació. Aquí s'havien de posar en fila dins de la classe i després sortia una fila darrere l'altra. I a més a més no em van dir res. Jo deia: "Sortiu" i les pobres criatures no sabien com.

Vaig dir: "prou!" i estava molt cansada. Me'n vaig anar tot l'estiu amb els meus cosins: un mes a l'Ampolla i un altre mes a Menorca, amb el pensament de després

Envoltades d'oques, la nena Elena Viusà amb dues de les noies que ajudaven a les tasques domèstiques de Cal Miquel del Ros, anys 1940.

anar a Montserrat i reflexionar. I allà es va presentar la superiora de la congregació per demanar-me perdó, que se sentien responsables d'aquella situació i que no els deixés...

Jo havia arribat que encara no estava bé i llavors el metge em va dir que no estava prou forta per començar una nova vida. A la congregació em van proposar quedar-me a Sant Cugat, on hi havia molta gent que havíem estat a Poble Sec. Doncs resulta que allà Sant Cugat que era una bassa d'oli, que la gent ens coneixíem, totes les coses em recordaven els temps dolents, els mals moments i qualsevol cosa m'angoixava. Si tocava la campana per anar a dinar: "Què passarà? què passarà?". I jo mateixa em deia: "Burra! Que aquí no passa res!". Però també em deia: "Així no pots estar!". I llavors és quan vaig decidir deixar el convent per ser fidel a la meva idea de l'ensenyament, ja que, pel que fa a les meves creences religioses, sempre les he mantingut. I també va ser quan va començar la història del Canigó, que va ser molt maca: el començament del Canigó va ser molt maco.

Els meus cosins tenien la canalla aquí a l'Hospitalet, a l'escola Canigó, que anava a tancar perquè no era rentable. Es portava des de l'acadèmia Alpes, que estava al carrer España; Alpes i Canigó era el mateix: aquelles històries de sota mà, tan desagradables... I com que els meus cosins em coneixien i sabien que jo disfrutava amb l'ensenyament, em van proposar de venir aquí, al Canigó. Havia sortit del convent sense feina ni res i ells em van dir "si te'n fas càrrec, parlarem amb la mestressa i t'ajudarem. Farem una associació de pares i nosaltres estarem al teu costat". Vaig dir que sí per no quedar-me sense feina i me'n vaig anar a aquells baixos del carrer Bruc que eren tan tristos. Alguns mestres ja havien marxat i llavors la gent que vaig començar a cridar era gent que coneixia de Blanquerna, gent que estava en la pedagogia activa.

La situació econòmica era complicada. Estàvem sense subvenció ni res i un dia ens envien un fulletó de l'Ajuntament que informava sobre un fet que desconeixíem: Alpes

Elena Viusà amb alumnes en l'assaig d'una representació teatral a l'Escola Canigó, anys 1980.

– Canigó tenia un tant de subvenció. Nosaltres no rebíem res i vaig anar a queixar-me al regidor, que era en Jaume Botey. Vaig explicar que volíem fer una escola pel barri, una escola catalana, que ens havíem apuntat al CEPEC... Segons després m'explicaven la Pilar Codina, la Juliana Joaniquet i en Jaume Botey, em van veure com una apareguda. Quan vaig marxar es veu que es preguntaven: "D'on ha sortit?".

La primera cosa meva era desfer aquella societat Alpes – Canigó. Em vaig trobar amb cada embolic! Resulta que Canigó constava com un magatzem! o que feien servir els metres quadrats de Canigó per prendre la subvenció a l'Alpes! Recordo pactes que havien de fer-se davant de notari d'un dia per l'altre... Ens ho va arreglar tot l'advocat, Cases, jo li deia el Perry Mason dels advocats. Era un senyor que en sabia molt, i sabia tots els trucs. I també ens va ajudar bastant la Sara Blasi, la directora general d'Ensenyament de la Generalitat; vaig anar a parlar molt amb ella, i, com ja he dit abans, era tan al començament de la democràcia que trobaves les portes obertes a tot arreu. Després ens hem anant professionalitzant, ens hem anat tancant. Aleshores era aquella il·lusió que potser venia de posar ordre a les coses. El cert és que hi havia il·lusió, l'Ajuntament, la Generalitat... Jo almenys des de l'escola vaig notar-ho molt; i sí que tenies molta feina, però es feia a gust. Des de l'Ajuntament feien activitats pedagògiques per als nanos, sortides, vam fer les primeres escoles de natura... Des de la Generalitat, la Sara Blasi ens va assegurar que nosaltres passaríem a ser escola pública. Nosaltres, que tot i ser en un magatzem, ens vam considerar sempre com una escola, una escola que volia ser pública, ens vam embarcar amb un deute important, perquè teníem la seva paraula. Però no va poder ser perquè la successora de la Sara Blasi, la Carme Laura Gil, va passar un dia pel carrer i, sense entrar ni a mirar-s'ho, va dir que aquella escola no era vàlida. La Sara Blasi em va acompanyar a veure en Joan Guitart, el conseller 'del corbatí' que li dèiem, argumentant que: "No era ella la que s'havia compromès, que era el departament". Però sembla ser que el conseller va considerar que no volia posar-se en un problema entre dones...

Tinc una espineta... De l'Hospitalet anàvem a ser escola pública el Patufet, Sant Josep El Pi i Canigó. Van entrar els altres dos i nosaltres no. Amb tants problemes, a Canigó la comunitat educativa es va partir i van anar guanyant els que es decantaven perquè continuéssim com a privats. Vam fer una assemblea i vam quedar empatats! De tota manera, si haguéssim guanyat per un, hagués estat com si haguéssim quedat empatats. I va anar guanyant l'opció de la privada. Al principi no; eren uns pocs els mestres que volien continuar com a escola privada. I els pares ens tenien confiança i estaven d'acord en passar a ser pública.

El fet és que Canigó va quedar com a privada, primer com a cooperativa i després com a empresa. I va ser quan jo vaig fer un segon pas... Perquè surti endavant un projecte, s'hi ha de creure i jo en el projecte d'escola privada no hi creia i a més no tenia vocació d'empresària. La meva vocació sempre ha estat de mestra i vaig fer sol·licitud per a formació d'adults. La directora de Formació d'Adults era l'Àngela Miquel, que coneixia de tota la història del Canigó i estava molt vinculada amb Arrels i amb el Poble Sec. El meu primer contracte va ser una substitució al carrer Nou de la Rambla. I sense imaginar-m'ho pas, vaig tenir un èxit! I això perquè la professora que vaig substituir tenia una baixa per depressió i, pobre noia!, es veu que agafava pors i tractava als alumnes amb distància. Per la meva part, acostar-me a les persones va resultar un bon canvi. Un dels millors records que tinc va ser el muntatge que vam fer de l'òpera Carmen. Vaig posar en joc els meus coneixements de música i la vam muntar a la nostra manera. Als que sabien llegir i escriure, els hi vaig passar la lletra de Carmen i la recitaven; i de fons, posava la música de Carmen sense cantar. En el fragment en què hi ha ball, vaig posar aquelles músiques del Camerón i com que hi havia alumnes gitanes, vam fer un senyor 'bailoteo'. Va ser molt maco perquè ens reuníem –gent que venia obligada pel PIRMI– es feien grups: per intercanviar i organitzar el vestuari, per exemple; i intercanviaven collarets: "tu porta això, tu porta allò". Als homes no va caldre ni disfressarlos perquè feien cara de bandolers. Va ser molt maca l'experiència.

Allà hi vaig ser quatre o cinc anys i llavors em van enviar amb els immigrants de la recollida de fruita, a Lleida. Van ser tres estius, però treballaves tot l'any perquè hi anaves des del maig fins a l'octubre, feies vacances i empalmaves amb Nadal. I el temps que quedava havies de preparar material; feia muntatges de fotos de com recollien la fruita i d'altres temes, per ensenyar als que allà teníem: eren romanesos i colombians.

Paral·lelament a la Unió de Pagesos va néixer l'associació Pagesos Solidaris i la idea era: "No portem braços i cames per treballar, sinó que portem persones". I feien cursos, que es decidien en cooperativa, incloses les activitats i cursos que els treballadors demanessin. Si hi havia 50 persones es deia: "Hi haurà activitat de català"; i d'aquestes 50, se n'apuntaven 10. De català se'n feia perquè allà, en llocs de pagès, s'utilitza molt el català. I teníem alumnes que volien saber el significat dels renecs i com dir coses boniques a les noies. I els feia també una mica l'explicació d'on eren.

Jo anava d'allotjament en allotjament. Ho fèiem a la sala d'estar o al menjador, les estones que feia més sol que eren les hores que ells tenien lliures. Recordo que un any

Jocs Florals per Sant Jordi a l'Escola Canigó: Elena Viusà lliurant el premi a un alumne, curs 1987-1988.

Jocs Florals per Sant Jordi a l'Escola Canigó: Elena Viusà i una alumna llegint, curs 1987-1988.

va ser aquell estiu que va fer aquella calor! que em queia la suor mentre estava allà, sense ventiladors ni res. Va ser una experiència molt maca, m'ho vaig passar molt bé, però va ser molt cansat, tot i que em deien que era una joveneta de 60 anys...

Vaig passar 3 cursos així. I després ja va venir el canvi polític del Tripartit, que llavors van dir que la formació d'adults no estigués a Benestar Social, que estigués a Ensenyament. Es va mantenir com un centre de recursos al carrer Nou de la Rambla i vaig quedar-me bàsicament allà, però al poc temps em vaig jubilar, i amb ganes, perquè allà no es feia res: això d'estar als despatxos no està fet per a mi.

M'ha agradat molt poder ser mestra. He tingut entrebancs, però he disfrutat molt i hi ha moltes anècdotes que em vénen al cap. Per acabar, explicaré la que avui recordo

com a més divertida, tot i el gran ensurt inicial, i alhora la més extraordinària, per inimaginable. Va ser un dia de Nadal, a l'escola del Poble Sec. Estàvem les monges soles, preparant el dinar. I, de cop, sento cridar: "Un elefant!! un elefant!! Ha entrat un elefant al pati!" i el primer que em dic és que aquella germana s'havia begut l'enteniment. Miro per la finestra i, bocabada, no em podia creure el que veia: hi havia un elefant al pati!! Resulta que s'havia instal·lat un circ a Montjuïc, se'ls havia escapat un elefant i, tot passejant pels carrers, li degué agradar descobrir un espai gran com el pati de l'escola i havia rebentat la porta per entrar-hi. El veïnat ens va ajudar, van venir els del circ i tot es va arreglar, però mai he oblidat aquell increïble dia de Nadal en què un elefant volia aprendre de lletra.